

Format de citation

Kreuz, Petr: review of: Michael David Bailey, *Origins of the Witches' Sabbath*, University Park, Pennsylvania: The Pennsylvania State University Press, 2021, in: *Český časopis historický*, 2021, 3, p. 714-715, <https://recensio-stag.lorax.syslab.com/r/ba41582b585d42dda25b8fbb3592fca8>

český časopis historický

copyright

Cet article peut être téléchargé et/ou imprimé à des fins privées.
Toute autre reproduction ou représentation, intégrale ou substantielle de son contenu, doit faire l'objet d'une autorisation (§§ 44a-63a UrhG / German Copyright Act).

o zhruba 170 let později z cesty do Itálie, je-
hož edice, obávám se, zřejmě k velké škodě
věci uvízla.¹

Po technické stránce mám ale povzdech.
Běží sice živá záhlaví (deset cestovních
kapitol plus dva drobné dodatky), ta však
reflektují pouze hraniční body jednotli-
vých tras. Čtenářům, kteří nemají po ruce
„Graesseho“ či jinou pomůcku, by editoři
usnadnili orientaci v textu, kdy by středo-
věká označení příslušných lokalit byla na-
hrazena německými či jinak současnými.
Se *Salamanticou* – Salamankou či s *Almarii*
– Almerií si poradíme hned, ale že *Maiori-
tum* je Madrid a mnoho dalšího, to se každý
hned nedovtipí. Ale nechtějme všechno.
Aspoň se uživatel trochu pocvičí. Dar, po-
skytнутý v podobě této edice a tímto způ-
sobem jejího ztvárnění, nelze než s velkým
díkem přijmout.

Ivan Hlaváček

Michael BAILEY

Origins of the Witches' Sabbath

Pennsylvania, Penn State University Press
2021, 127 s., ISBN 978-0-2710-8910-2.

Autor a editor publikace americký historik
Michael David Bailey, profesor historie na
Iowa State University, patří k renomova-
ným znalcům pozdně středověké evropské
čarodějnické démonologie. V publikaci
určené vysokoškolským studentům histo-
rie i širší čtenářské veřejnosti zpřístupňuje
Bailey v komentovaném anglickém překla-
du hlavní texty rané evropské čarodějnické

démonologie, nebo jejich relevantní části.
Kniha je součástí série „Magic in Histo-
ry“, kterou před několika lety založil jeden
z nejrenomovanějších znalců dějin středo-
věké evropské magie Richard Kieckhefer
a v níž jsou otiskovány formou populár-
ních edicí či překladů do angličtiny texty
k dějinám magie ve středověku a v raném
novověku.

Bailey opatřil knihu hutným a zasvěceným
obecným úvodem. Odůvodňuje zde také
výběr textů, zvláště to, proč neotiskl pře-
klad příslušné části rozsáhlého veršovaného
díla francouzského klerika a apoštolského
protonotáře Martina Le Franca *Le Cham-
pion des Dames* (1441/1442), které bývá
řazeno ke směrodatným textům rané čaro-
dějnické démonologie, a dal přednost ano-
nymnímu traktátu *Vauderie de Lyon*. Kon-
krétně uvádí, že svůj výběr omezil na texty,
které vznikly v období od druhé poloviny
dvacátých do konce třicátých let 15. století.
Bailey tak do publikace v moderních ang-
lických překladech zařadil: kronikářskou
zprávu švýcarského úředníka Hanse Fründ-
a o honech na čarodějnice ve Valais v sionské
diecézi v letech 1428–1436; spis čaroděj-
nického soudce z jihofrancouzské provincie
Dauphiné Clauda Tholosana *Ut magorum
et maleficiorum errores* (okolo 1436); ano-
nymní traktát *Errores Gazariorum*, napsaný
zřejmě v oblasti Aosty v dnešní severozá-
padní Itálii (třicátá léta 15. stol.); vybrané
kapitoly z druhé a páté knihy spisu domini-
kána Johannese Nidera *Formicarius* (mezi
1435–1438); a již zmíněný traktát *Vauderie
de Lyon*, jehož vznik klade nejnovější bádá-
ní už na konec třicátých let 15. století, za-
tímco dříve byl datován do let 1459/1460.
Uvedenou pěticí textů doplňují překlady
záznamů ze dvou čarodějnických procesů,
které vedl soudce Tholosan v roce 1437,

1 Srovnej moji recenzi prvních tří svazků edice
Papebrochových „Kunstdenkmäler“ z let
1660–1662, tematizujících Trevír, Benátky
a italské provincie Latium a Toskánu, ČCH
115, 2017, s. 527–531.

resp. inkvizitor a možný autor traktátu *Errores Gazariorum* Ulric de Torrente roku 1438. Každý text je opatřen samostatným krátkým úvodem a stručným věcným, popř. i textově-kritickým komentářem. Knihu uzavírá výběrová bibliografie a souhrnný rejstřík.

Petr Kreuz

Raný novověk

Frank KLAASEEN – Sharon HUBBS WRIGHT

The Magic of Rogues. Necromancers in Early Tudor England

Pennsylvania, Penn State University Press 2020, 161 s., ISBN 978-0271089294.

Publikace přináší – zčásti v dobových anglických originálech, zčásti v překladech z původního latinského znění – dokumenty k dějinám nekromancie a hledačství pokladů v Anglii v 16. století. Autory a editory jsou renomovaný znalec dějin pozdně středověké a raně novověké evropské magie Frank Klaassen, profesor historie na univerzitě v Saskatchewanu, a jeho kolegyně z téže univerzity Sharon Hubbs Wright. Kniha je svazkem nedávno založené série „Magic in History“, v níž jsou otiskovány formou populárních edicí či překladů do angličtiny texty k dějinám magie ve středověku a v raném novověku.

V obecném úvodu autoři přibližují obsah pozdně středověkých a raně novověkých nekromantických příruček a knih o magii. Zabývají se otázkou, jak blízko měli lidé, kteří praktikovali na sklonku středověku a na počátku novověku v Anglii nekromancii, k lidovým léčitelům a prorokům

(*cunning folk*). Připomínají, že provozování magie se v Anglii oficiálně stalo trestným činem teprve roku 1542 na základě nařízení krále Jindřicha VIII. Do té doby nebyla magie považována za zločin, pokud v ní církevní soudy neshledaly modloslužebnictví nebo herezi. Nekromancie byla zpravidla vnímána jako součást učené magie, jejímž nejznámějším anglickým představitelem byl John Dee, a provozovali ji téměř výhradně muži.

Kromě příruček podávají svědectví o nekromancii a jejích provozovatelích v Anglii také soudní spisy. V publikaci jsou obsaženy jednak mírně jazykově upravené texty vycházející z dobových anglických originálů, jednak (z menší části) překlady latinských textů.

První oddíl přináší úřední korespondenci a justiční písemnosti, které se týkají skupiny nekromantických hledačů pokladů vedené šlechticem a básníkem Williamem Nevillem (* 1497 – † cca 1545). Ten byl příbuzným „králotvůrce“ z časů Války růží Richarda Nevilla, 16. hraběte z Warwicku, a mládí strávil na dvoře arcibiskupa z Yorku, kardinála Thomase Wolseyho. Skupina vzbudila pozornost v okamžiku, kdy jeden z Williamem najatých mágů předpověděl smrt Jindřicha VIII., což bylo pokládáno za velezradu. Roku 1532 proto nechal králův důvěrník Thomas Cromwell zatknout Williama a několik dalších členů skupiny. Po jisté době byli propuštěni bez trestu, což podle editorů ilustruje zvláštní nechuť tehdejších anglických světských soudů stíhat zločin magie.

Druhý oddíl obsahuje ukázky návodů kouzel, magických úkonů a okultních rituálů z anglických, převážně již v národním jazyce psaných kouzelnických knih z 16. století. Třetí oddíl je věnován mixindaleskému